

Список використаних джерел

1. Віталій Заїка, Світлана Костенко. Психологічні особливості переживання тривожності дітьми з сімей внутрішньо переміщених осіб із зони бойових дій / Правові, економічні та соціокультурні засади регулювання суспільних відносин: сучасні реалії та виклики часу : збірник матеріалів V Всеукр. наук.-практ. конф., 5-6 грудня 2023 р. / Полт. ін-т економіки і права Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» ; відп. ред. Р. Басенко. Полтава : ПШП, 2024. 366 с.

2. Літвінова О.В. Дослідження специфіки страхів молодших школярів як результат пережитих бойових дій. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки». 2015. Вип. 1. Т.2. С.89–94.

3. Трубавіна І.М. Проблеми внутрішньо переміщених осіб в Україні як основа ведення випадку в соціальній роботі з ними. Гібридна війна на Сході України в міждисциплінарному вимірі: витоки, реалії, перспективи реінтеграції. Старобільськ: ЛНУ, 2017. С. 320–342.

4. Цибулько Л. Соціально-педагогічна робота з дітьми, вимушеними переселенцями, із зони воєнного конфлікту в спеціально створених містечках. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти : збірник наукових праць. Вип 4. Слов'янськ, 2016. С.167–178.

ПОДОЛАННЯ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ ЗМІ НА ЖИТТЄДІЯЛЬНІСТЬ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

Духно В. Р.

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка*

Засоби масової інформації є вагомим важелем впливу на свідомість та життєдіяльність людей, створюючи своєрідний інформаційний світ, в якому людина, незважаючи на те, що, інформація ЗМІ має, здебільшого, несистематизований, а часом і суперечливий характер, виробляє певний світогляд щодо способу життя, типів поведінки. В умовах воєнного стану засоби масової інформації досить часто використовуються ворогом для маніпулювання свідомістю, впливу на суспільну думку, залякування і розвитку панічної та деструктивної поведінки, підвищення рівня стресу у громадян, формування хибних уявлень про навколишню дійсність.

У дітей дошкільного віку перегляд яскравих мультфільмів, дорослих передач зі сценами насильства, реклами, використання комп'ютерних ігор

формує психологічну залежність, розвиває почуття небезпеки, агресивну поведінку. Надання переваги віртуальному світу перед реальним справляє негативний вплив на психіку і здоров'я дитини та може погіршити зір, поставу, сон та загальне самопочуття дитини. Тому пошук оптимальних методів подолання негативного впливу ЗМІ на життєдіяльність молоді є актуальною проблемою на сучасному етапі розвитку нашої держави.

До ЗМІ, зокрема, відносяться: 1) друковані видання: газети, журнали, бюлетені, довідники, листівки та рекламні щити; 2) електронні (радіо, телебачення, інтернет та соціальні мережі, відео - і аудіозаписи, кінематограф; 3) інформаційні агентства.

Характер взаємовідносин та взаємодії суспільства та ЗМІ залежить від того, на яких базових принципах вони функціонують в конкретних політико-культурних і національно-державних системах. Телебачення, як і інші ЗМІ, служить політичним, соціальним та економічним інтересам тих, хто панує в суспільстві. Перебуваючи під контролем тих чи інших соціальних установ, телебачення саме виконує функцію соціального контролю, впливаючи на суспільну свідомість, формуючи громадську думку, впроваджуючи в масову свідомість певні ідеї, цінності, норми, зразки поведінки.

Одним з негативних ефектів впливу засобів масової інформації є широке розповсюдження різної інформації хибного змісту. Слід, відзначити, що існують інформаційні дії, що прямо загрожують психічному або фізичному здоров'ю людини. Досить часто вони формують негативну морально-психологічну атмосферу в суспільстві, сприяють зростанню психічних захворювань, зниженню імунітету людини. Найбільш вразливими і незахищеними виявляються діти та молодь, так вони не бачать загрози, яку несе у собі глобальна мережа. Відстежити свою інформацію, яка щосекунди потрапляє в Інтернет, неможливо [3, с. 90].

Найбільш незахищеною верстою населення перед впливами ЗМІ є діти дошкільного віку, адже у цьому віці у дітей тільки починає формуватися власна думка, вміння аналізувати тощо. Саме тому, важливим етапом розвитку медіаграмотної особистості є допомога дитині вчасно адаптуватися до сучасного, мінливого інформаційного середовища.

Подолання негативного впливу ЗМІ, відновлення душевної рівноваги молоді передбачає цілий комплекс своєрідних реабілітаційних заходів:

1. Розпізнати та кваліфікувати психічний стан особистості. Визначити внутрішні та зовнішні подразники – стресори.

2. У повсякденному житті створити для дитини умови для задоволення провідних духовних потреб – у любові, увазі, турботі, самоповазі, у спілкуванні

з приємними людьми, у пізнанні.

3. Вчити молодь емоційно адекватно реагувати на подію, вчинок, результат діяльності. Вправляти їх в умінні правильно переживати як перемогу, так і програш. Виробляти помірковане ставлення до труднощів, оптимістичне ставлення до необхідності їх долати.

4. Виховувати волю дошкільників та молоді, вправляти їх у проявах довільної поведінки. Відмовитись від практики звичного оцінювання кінцевих продуктів праці, акцентуючи увагу на самому процесі подолання труднощів.

5. Періодично давати змогу розвантажуватися, розслаблюватися. Для зняття агресії можна використати гумову грушу, яку можна боксувати, або запропонувати виконати певні фізичні вправи, танцювальні рухи.

6. Обговорення з дитиною переглянутих сюжетів, компютерних ігор, мультфільмів, спільний з дитиною аналіз та обговорення подій, вчинків та почуттів інших людей.

7. Креативний розвиток дитини та формування навичок орієнтування у інформаційному просторі, що забезпечить розвиток інформаційної культури та дозволить створити безпечне інформаційне середовище розвитку дитини.

Для подолання негативного впливу ЗМІ на свідомість та життєдіяльність необхідно розвивати впевненість у собі і розуміння цінностей власних думок та ідей; брати активну участь у навчальному процесі; ставитися з повагою до різноманітних думок; бути готовими сприймати і відкидати різноманітні судження [2, с. 242].

Особливо актуальними методами подолання деструктивного впливу ЗМІ на життєдіяльність є:

1. Методи формування свідомості – навчання, переконання. Вони реалізуються у формі бесід, перегляду та аналізу відеофільмів, складання пам'яток щодо використання мережі Інтернет. Метою використання цих методів є вплив на свідомість, почуття, формування чітких життєвих переконань. Результатом їх є сформованість понять, суджень, оцінок певних життєвих ситуацій, культури використання засобів масової інформації, готовності до прояву адекватної толерантної поведінки.

2. Методи формування поведінки – привчання, вправи, доручення, участь у спільній діяльності. Ці методи доцільно застосовувати при проведенні занять, відкритих заходів, створенні творчих проєктів, при використанні засобів масової інформації у освітньому процесі під наглядом педагога чи психолога, створенні «антиреклами». Метою використання методів даної групи є здобуття досвіду поведінки в конкретних життєвих ситуаціях, у спілкуванні, шляхом спеціально організованого освітнього процесу. Їх результатом має бути сформований

досвід поведінки, який знаходить вияв у вчинках, особистих якостях особистості [1, с. 173].

3. Методи самовиховання – самоспостереження, самоаналіз, самоконтроль, що спонукає до вдосконалення особистості. Реалізація цих методів доцільна у наступних формах - порівняння власних вчинків з вчинками героїв, вибір ідеалу для наслідування, проведення рефлексії на тренінгових заняттях.

Отже, формування у сучасної молоді вміння критично аналізувати інформацію отриману від ЗМІ, навичок подолання тривожності та стресу сприяє розвитку чіткої життєвої позиції, нормальній життєдіяльності особистості та адекватному реагуванню на динамічні події сьогодення.

Список використаних джерел

1. Закалик Г.М., Шувар Н.М., Коропатов С.О. Психологічний вплив медіа-засобів на емоційну сферу молоді в умовах сьогодення. Південноукраїнський правничий часопис. 2023. №2С. 173-179

2. Крат Д.А. Вплив засобів масової інформації на розвиток особистості у підлітковому віці. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 12: Психологічні науки. Випуск 4(49). 2016. С. 241-247.

3. Уханова Н.С. Деструктивний вплив засобів масової інформації на суспільну і особистісну свідомість та поведінку молоді. Інформація і право. 2022. №1 (40). С. 89-96

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА БЕЗПЕКУ ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ ЛЮДИНИ

Біленчук П.Д.

кандидат юридичних наук, доцент

Малій М.І.

*доктор філософії, завідувач юридичної клініки «Фенікс»
Київський університет права НАН України*

Очевидно, що сьогодні фундаментальні інноваційні, інформаційно-комунікаційні технології мають безпосереднє відношення та суттєво впливають на тенденції загального світового розвитку, які корінним чином змінюють парадигму розвитку світової цивілізації.

Важливо зазначити, що ми спостерігаємо і пізнаємо перші паростки здобутків і надбань цивілізаційного широкомасштабного технологічного прориву в багатогранному спектрі різних галузей знань та сфер людської